

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീമാൻ വേംകടനാഥാർയഃ കവിതാർക്കികകേസരീ |

വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

|| ഉദ്ധവ ഗീതാ - ദ്വാദശോഽധ്യായഃ ||

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using skt and Hellingman's T_EX for Malayalam.

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

॥ ഉദ്ധവ ഗീതാ - ഭാദശോഢയാഃ ॥

ശ്രീഉദ്ധവ ഉവാച

യസ്ത്വയാഭിഹിതഃ പൂർവ്വം ധർമ്മസ്ത്വദ്ഭക്തിലക്ഷണം |
വർണ്ണാശ്രമാചാരവതാം സർവ്വേഷാം ഭിപദാമപി || 12.1 ||

യഥാനുഷ്ഠീയമാനേന ത്വയി ഭക്തിർനൃണാം ഭവേത് |
സ്വധർമ്മേണാരവിന്ദാക്ഷ തത് സമാഖ്യാതുമർഹസി || 12.2 ||

പുരാ കില മഹാബാഹോ ധർമ്മം പരമകം പ്രഭോ |
യത്തേന ഹംസരൂപേണ ബ്രഹ്മണ്യോഭ്യാത്മ മാധവ || 12.3 ||

സ ഇദാനീം സുമഹതാ കാലേനാമിത്രകർശന |
ന പ്രായോ ഭവിതാ മർത്യലോകേ പ്രാഗനുശാസിതഃ || 12.4 ||

വക്താ കർത്താവിതാ നാന്യോ ധർമ്മസ്യാച്യുത തേ ഭൂവി |
സഭായാമപി വൈരിഞ്ചയാം യത്ര മുർത്തിധരാഃ കലാഃ || 12.5 ||

കർത്രാവിത്രോ പ്രവക്ത്രോ ച ഭവതാ മധുസൂദന |
ത്യക്തേ മഹീതലേ ദേവ വിനഷ്ടം കഃ പ്രവക്ഷ്യതി || 12.6 ||

തത്ത്വം നഃ സർവ്വധർമ്മജ്ഞ ധർമ്മസ്ത്വദ്ഭക്തിലക്ഷണം |
യഥാ യസ്യ വിധീയേത തഥാ വർണ്ണയ മേ പ്രഭോ || 12.7 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്ഥം സ്വഭൃത്യമുഖ്യേന പൃഷ്ടഃ സ ഭഗവാൻ ഹരിഃ |
പ്രീതഃ ക്ഷേമയ മർത്യാനാം ധർമ്മാനാഹ സനാതനാൻ || 12.8 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ധർമ്മ്യ ഏഷ തവ പ്രശ്നോ നൈഃശ്രേയസകരോ നൃണാം |
വർണ്ണാശ്രമാചാരവതാം തമുദ്ധവ നിബോധ മേ || 12.9 ||

ആദൗ കൃത്യുഗേ വർണ്ണോ നൃണാം ഹംസ ഇതി സ്മൃതഃ |
കൃതകൃത്യാഃ പ്രജാ ജാത്യാ തസ്മാത് കൃത്യുഗം വിദുഃ || 12.10 ||

വേദഃ പ്രണവ ഏവാഗ്രേ ധർമ്മോഽഹം വൃഷ്ണുപധ്യക് |
ഉപാസതേ തപോനിഷ്ഠാ ഹംസം മാം മുക്തകിർബിഷാഃ || 12.11 ||

ത്രേതാമുഖേ മഹാഭാഗ പ്രാണാനേ ഹൃദയാത്രയീ |
വിദ്യാ പ്രാദുരഭൂത്തസ്യാ അഹമാസം ത്രിവൃന്ദവഃ || 12.12 ||

വിപ്രക്ഷത്രിയവിട്ശുദ്രാ മുഖബാഹുരുപാദജാഃ |
വൈരാജാത് പുരുഷാജ്ജാതാ യ ആത്മാചാരലക്ഷണാഃ || 12.13 ||

ഗൃഹാശ്രമോ ജഘനതോ ബ്രഹ്മചര്യം ഹൃദോ മമ |
വക്ഷഃസ്ഥാനാദ് വനേ വാസോ ന്യാസഃ ശീർഷണി സംസ്ഥിതഃ || 12.14 ||

വർണ്ണാനാമാശ്രമാണാം ച ജന്മഭൂമ്യനുസാരിണീഃ |
ആസൻ പ്രകൃതയോ നൃണാം നീചൈർന്നീചോത്തമോത്തമാഃ || 12.15 ||

ശമോ ദമസ്തപഃ ശൗചം സന്തോഷഃ ക്ഷാന്തിരാർജ്ജവം |
മദ്ഭക്തിശ്ച ദയാ സത്യം ബ്രഹ്മപ്രകൃതയസ്ത്വിമാഃ || 12.16 ||

തേജോ ബലം ധൃതിഃ ശൗര്യം തിതിക്ഷൗഭാർയമുദ്യമഃ |
സ്ഥൈര്യം ബ്രഹ്മണ്യതൈശ്വര്യം ക്ഷത്രപ്രകൃതയസ്ത്വിമാഃ || 12.17 ||

ആസ്തിക്യം ദാനനിഷ്ഠാ ച അഭംഭോ ബ്രഹ്മസേവനം |
അതുഷ്ടിരർത്ഥോപചയൈർവൈശ്യപ്രകൃതയസ്ത്വിമാഃ || 12.18 ||

ശുശ്രൂഷണം ദ്വിജഗവാം ദേവാനാം ചാപ്യമായയാ |
തത്ര ലബ്ധേന സന്തോഷഃ ശുഭപ്രകൃതയസ്ത്വിമാഃ || 12.19 ||

അശൗചമന്യതം സ്തേയം നാസ്തിക്യം ശുഷ്കവിഗ്രഹഃ |
കാമഃ ക്രോധശ്ച തർഷ്ശ്യ സ്വഭാവോഽന്വേവസായിനാം || 12.20 ||

അഹിംസാ സത്യമസ്തേയമകാമക്രോധലോഭതാ |
ഭൂതപ്രിയഹിതേഹാ ച ധർമ്മോഽയം സാർവ്വവർണ്ണികഃ || 12.21 ||

ഭിതീയം പ്രാപ്യാനുപൂർവ്വ്യാജ്ഞോപനയനം ഭിജഃ |
വസൻ ഗുരുകുലേ ദാന്തോ ബ്രഹ്മാധീതീത ചാഹുതഃ || 12.22 ||

മേഖലാജിനദണ്ഡാക്ഷ ബ്രഹ്മസൂത്രകമണ്ഡലുൻ |
ജടിലോഽഗൗതദഭാസോഽരക്തപീഠഃ കുശാൻ ദധത് || 12.23 ||

സ്നാനഭോജനഹോമേഷു ജപോച്ചാരേ ച വാഗ്യതഃ |
ന ച്ചരിന്ദ്യാനവരോമാണി കക്ഷോപസ്ഥഗതാന്യപി || 12.24 ||

രേതോ നാവകിരേജ്ജാതു ബ്രഹ്മവ്രതധരഃ സ്വയം |
അവകീർണ്ണോഽവഗാഹ്യാപ്സു യതാസുസ്ത്രിപദീം ജപേത് || 12.25 ||

അഗ്ന്യർക്കാചാർയഗോവിപ്രഗുരുവ്യഭസുരാഞ്ചരുചിഃ |
സമാഹിത ഉപാസീത സന്ധ്യേ ച യതവാഗ് ജപൻ || 12.26 ||

ആചാർയം മാം വിജാനീയാന്നാവന്മന്യേത കർഹിച്ചിത് |
ന മർത്ത്യബുദ്ധ്യാസുയേത സർവ്വദേവമയോ ഗുരൂഃ || 12.27 ||

സായം പ്രാതരുപാനീയ ഭൈക്ഷ്യം തസ്മൈ നിവേദയേത് |
യച്ചാന്യദപ്യനുജ്ഞാതമുപയുഞ്ജീത സംയതഃ || 12.28 ||

ശുശ്രൂഷമാണ ആചാർയം സദോപാസീത നീചവത് |
യാനശയ്യാസനസ്ഥാനൈർന്നാതിദൂരേ കൃതാഞ്ജലിഃ || 12.29 ||

ഏവംവൃത്തോ ഗുരുകുലേ വസേദ് ഭോഗവിവർജ്ജിതഃ |
വിദ്യാ സമാപ്യതേ യാവദ് ബിഭ്രദ് വ്രതമഖണ്ഡിതം || 12.30 ||

യദ്യസൗ ഛന്ദസാം ലോകമാരോക്ഷ്യൻ ബ്രഹ്മവിഷ്ടപം |
ഗുരവേ വിന്യസേദ് ദേഹം സ്വാധ്യായാർത്ഥം ബൃഹദ്വ്രതഃ || 12.31 ||

അഗ്നൗ ഗുരാവാത്മനി ച സർവ്വഭൂതേഷു മാം പരം |
അപ്യഥശ്ചീരുപസീത ബ്രഹ്മവർച്ചസ്വകർമ്മഃ || 12.32 ||

സ്ത്രിണാം നിരീക്ഷണസ്പർശ സംലാപക്ഷേപനാദികം |
പ്രാണിനോ മിഥുനീഭൂതാനഗൃഹസ്ഥോഽഗ്രതസ്ത്യജേത് || 12.33 ||

ശൗചമാചമനം സ്നാനം സന്ധ്യാപാസനമാർജ്ജവം |
തീർത്ഥസേവാ ജപോഽസ്പൃശ്യാ ഭക്ഷ്യാസംഭാഷ്യവർജ്ജനം || 12.34 ||

സർവ്വാശ്രമപ്രയുക്തോഽയം നിയമഃ കുലനന്ദന |
മദ്ഭാവഃ സർവ്വഭൂതേഷു മനോവാക്യായസംയമഃ || 12.35 ||

ഏവം ബൃഹദ്ബ്രതധരോ ബ്രഹ്മണോഽഗ്നിരിവ ജ്വലൻ |
മദ്ഭക്തസ്തീവ്രതപസാ ദശ്യാകർമ്മാശയോഽമലഃ || 12.36 ||

അഥാനന്തരമാവേക്ഷ്യൻ യഥാ ജിജ്ഞാസിതാഗമഃ |
ഗുരവേ ഭക്ഷിണാം ഭത്യാ സ്നായാദ് ഗുർവ്വനുമോദിതഃ || 12.37 ||

ഗൃഹം വനം വോപവിശേത് പ്രവ്രജേദ് വാ ഭിജ്ഞാത്തമഃ |
ആശ്രമാദാശ്രമം ഗച്ഛേന്നാനൃഥാ മത്പരശ്ചരേത് || 12.38 ||

ഗൃഹാർത്ഥീ സഭൃശീം ഭാർയാമുഖഹേദജുഗുപ്സിതാം |
യവീയസീം തു വയസാ യം സവർണ്ണാമനുക്രമാത് || 12.39 ||

ഇജ്യാധ്യയനദാനാനി സർവ്വേഷാം ച ഭിജ്ഞനാം |
പ്രതിഗ്രഹോഽധ്യാപനം ച ബ്രഹ്മണസ്യൈവ യാജനം || 12.40 ||

പ്രതിഗ്രഹം മന്യമാനസ്തപസ്തേജോയശോനുദം |
അന്യാഭ്യാമേവ ജീവേത ശിലൈർവ്വാ ദോഷഭ്യക് തയോഃ || 12.41 ||

ബ്രഹ്മണസ്യ ഹി ദേഹോഽയം ക്ഷുദ്രകാമായ നേഷ്യതേ |
കൃച്ഛ്രായ തപസേ ചേഹ പ്രേത്യാനന്തസുഖായ ച || 12.42 ||

ശിലോൺഛരവൃത്തയാ പരിതുഷ്ടചിത്തോ
ധർമ്മം മഹാന്തം വിരജം ജുഷാണഃ |
മയ്യർപ്പിതാത്മാ ഗൃഹ ഏവ തിഷ്ഠൻ
നാതിപ്രസക്തഃ സമുപൈതി ശാന്തിം || 12.43 ||

സമുദ്ധരന്തി യേ വിപ്രം സീദന്തം മത്പരായണം |
താനുദ്ധരിഷ്യേ ന ചിരാദാപദ്ഭ്യോ നൗരിവാർണ്ണവാത് || 12.44 ||

സർവ്വാഃ സമുദ്ധരേദ് രാജാ പിതേവ വ്യസനാത് പ്രജാഃ |
ആത്മാനമാത്മനാ ധീരോ യഥാ ഗജപതിർഗ്ഗജാൻ || 12.45 ||

ഏവംവിധോ നരപതിർവ്വിമാനേനാർക്കവർച്ചസാ |
വിധൂയേഹാശുഭം കൃത്സ്നമിന്ദ്രേണ സഹ മോദതേ || 12.46 ||

സീദൻ വിപ്രോ വണിഗ്യുത്ത്യാ പണ്ണൈരേവാപദം തരേത് |
ഖഡ്ഗേന വാഘ്വപദാക്രാന്തോ ന ശ്വവ്യുത്ത്യാ കഥഞ്ചന || 12.47 ||

വൈശ്യവ്യുത്ത്യാ തു രാജന്യോ ജീവേന്മൃഗയയാഘ്വപദി |
ചരേദ് വാ വിപ്രരുപേണ ന ശ്വവ്യുത്ത്യാ കഥഞ്ചന || 12.48 ||

ശൂദ്രവൃത്തിം ഭജേദ് വൈശ്യഃ ശൂദ്രഃ കാരുകടക്രിയാം |
കൃച്ഛ്രാന്മുക്തോ ന ഗർഹ്യേണ വൃത്തിം ലിപ്സേത കർമ്മണാ || 12.49 ||

വേദാധ്യായസ്വധാസ്വാഹാ ബല്യന്നാദ്യൈർയഥോദയം |
ദേവർഷിപിത്യഭൂതാനി മദ്രൂപാണ്യമ്പഹം ജയേത് || 12.50 ||

യദ്യച്ഛരയോപപന്നേന ശുക്ലേനോപാർജ്ജിതേന വാ |
ധനേനാപീഡയൻ ഭൃത്യാൻ ന്യായേനൈവാഹരേത് ക്രതൂൻ || 12.51 ||

കുടുംബേഷു ന സജ്ജേത ന പ്രമാദ്യേത് കുടുംബ്യപി |
വിപശ്ചിന്നശ്വരം പശ്യേദഭ്യഷ്ടമപി ഭൃഷ്ടവത് || 12.52 ||

പുത്രദാരാപ്തബന്ധുനാം സംഗമഃ പാണ്ഡസംഗമഃ |
അനുദേഹം വിയന്ത്യേതേ സ്വപ്നോ നിദ്രാനുഗോ യഥാ || 12.53 ||

ഇത്ഥം പരിമൃശൻ മുക്തോ ഗൃഹേഷ്വതിഥിവദ് വസൻ |
ന ഗൃഹൈരനുബധ്യേത നിർമ്മമോ നിരഹംകൃതഃ || 12.54 ||

കർമ്മഭിർഗൃഹമേധീയൈരിഷ്ട്യാ മാമേവ ഭക്തിമാൻ |
തിഷ്ഠേദ് വനം വോപവിശേത് പ്രജാവാൻ വാ പരിവ്രജേത് || 12.55 ||

യസ്ത്വാസക്തമതിർഗ്ഗേഹേ പുത്രവിത്തൈഷണാതൂരഃ |
സ്ത്രൈഃ കൃപണധീർമ്മുഢോ മമാഹമിതി ബധ്യതേ || 12.56 ||

അഹോ മേ പിതനു വൃദ്ധൗ ഭാർയാ ബാലാത്മജാ^{ff}ത്മജാഃ |
അനാഥാ മാമൃതേ ദീനാഃ കഥം ജീവന്തി ദുഃഖിതാഃ || 12.57 ||

ഏവം ഗൃഹാശയാക്ഷിപ്തഹൃദയോ മുഡധീരയഃ |
അത്യപ്തസ്താനനുധ്യായൻ മൃതോ^fന്ധം വിശതേ തമഃ || 12.58 ||

|| ഇതി ഘാദശോധ്യായഃ ||